

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2253/2565

สหกรณ์ออมทรัพย์ ก. กับพวกโจทก์ นาย ส. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 861, ป.พ.พ. มาตรา 869, ป.พ.พ. มาตรา 193/30, ป.พ.พ. มาตรา 863, ป.วิ.พ. มาตรา 177, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18, ป.พ.พ. มาตรา 383, พ.ร.ก.ฉบับดังกล่าวบัญญัติให้ยกเลิกความใน มาตรา 7, พ.ร.ก.ฉบับดังกล่าวให้ใช้บทบัญญัติตาม มาตรา 224, ป.วิ.พ. มาตรา 142

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตาม ป.พ.พ. มาตรา 861 บัญญัติว่า อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้นหรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตดังได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย จะเห็นได้ว่าในการทำสัญญาประกันภัย คู่สัญญาอาจกำหนดเงื่อนไขในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเป็นเหตุวินาศภัยหรือเหตุอย่างอื่นที่มีใช้วินาศภัยก็ได้ แล้วแต่ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยจะตกลงกัน และคำว่า วินาศภัย นั้น ป.พ.พ. มาตรา 869 บัญญัติให้หมายรวมเอาความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้ ดังนั้น ความเสียหายอันเป็นวินาศภัยย่อมต้องเป็นเหตุหรือภัยใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น มิใช่ความรับผิดชอบตามข้อสัญญา ระหว่างคู่กรณีที่มีลักษณะเป็นนิติกรรม เมื่อหน้าที่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ต้องรับผิดชอบชำระแก่โจทก์ที่ 1 เป็นเงื่อนไขที่จำเลยที่ 2 จะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ที่ 1 ในนามของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เงื่อนไขความรับผิดชอบระหว่างโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 2 จึงมีลักษณะเป็นนิติกรรมสัญญาอย่างหนึ่งซึ่งจำเลยที่ 2 ตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทนในเหตุอย่างอื่นในอนาคตหากมีการกระทำอันเป็นการผิดสัญญา มิใช่กรณีเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้น จึงมิใช่สัญญาประกันวินาศภัยซึ่ง ป.พ.พ. บัญญัติเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยไว้ในลักษณะ 20 หมวด 2 และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความในการเรียกให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้เป็นการเฉพาะตามมาตรา 882 วรรคหนึ่ง คือ ห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเวลาสองปีนับแต่วันวินาศภัย แต่กรณีดังกล่าวเป็นการทำสัญญาประกันภัยในเหตุแห่งการผิดสัญญาอันเป็นเหตุอย่างอื่นในอนาคต ซึ่ง ป.พ.พ. หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ 10 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/30 นับแต่เวลาที่โจทก์ทั้งสามอาจบังคับสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัยได้ตามมาตรา 193/12 การที่โจทก์ทั้งสามฟ้องคดียังอยู่ในระยะเวลา 10 ปี คดีของโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ 2 จึงไม่ขาดอายุความ โจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ค้าประกันหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ต่อโจทก์ที่ 1 โดยยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม หากจำเลยที่ 1 ผิดนัดไม่ชำระหนี้ โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ย่อมต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวต่อโจทก์ที่ 1 ด้วย ถือว่าโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 863 แม้จำเลยที่ 1 จะเป็นคนชำระเบี้ยประกันภัยก็เป็นการชำระในนามของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ผู้เอาประกันภัย และเป็นเรื่องระหว่างจำเลยที่ 1 กับโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ไม่มีผลให้การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ต้องเปลี่ยนแปลงไป สัญญาประกันภัยระหว่างโจทก์ที่ 2 และที่ 3 กับจำเลยที่ 2 จึงมีผลผูกพันคู่สัญญา ส่วนที่จำเลยที่ 2 ให้การว่าหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีของโจทก์ที่ 1 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นไปตามข้อบังคับโจทก์ที่ 1 นั้น จำเลยที่ 2 ไม่ได้ระบุว่าไม่ถูกต้องตามข้อบังคับอย่างใดบ้าง และที่ให้การว่าโจทก์ที่ 1 ไม่ได้แจ้งให้จำเลยที่ 2 ทราบถึงการผิดนัด

ชำระหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ผัดนัดงวดแรก ก็ไม่ได้ระบุว่าเป็น
ประการใด ถือเป็นคำให้การที่ไม่ขัดแย้ง ไม่ขัดด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 177 วรรคสอง ประกอบ
พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 จึงไม่เกิดประเด็นให้ต้องวินิจฉัย ส่วนปัญหาว่า
จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 2 และที่ 3 หรือไม่ เพียงใด นั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่
เห็นว่า แม้สัญญาประกันภัยระหว่างโจทก์ที่ 2 และที่ 3 กับจำเลยที่ 2 เป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ของ
บุคคลภายนอกและโจทก์ที่ 1 ผู้รับประโยชน์ตามสัญญาได้แสดงเจตนาเข้าถือเอาประโยชน์จาก
สัญญาแล้วก็ตาม แต่ค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ที่ 1 เรียกร้องให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบ ยังไม่เต็มจำนวน
เงินเอาประกันภัย อีกทั้งหลังจากได้รับหนังสือทวงถามแล้ว จำเลยที่ 2 ปฏิเสธไม่ชำระ
ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ 1 อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามสัญญาประกันภัย ทำให้โจทก์ที่ 2 และที่ 3
ในฐานะผู้ค้าประกันต้องร่วมกับจำเลยที่ 1 รับผิดชอบโจทก์ที่ 1 ในต้นเงินและดอกเบี้ยที่ค้างชำระ
รวมทั้งดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้น เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชำระ
ดอกเบี้ยที่ค้างชำระอยู่เดิมและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่รวมทั้งต้นเงินบางส่วนให้โจทก์ที่ 1 แล้ว
โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ในฐานะคู่สัญญาประกันภัยย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 2
ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบชำระหนี้จำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ตามสัญญาประกันภัยในส่วน
ของจำนวนเงินเอาประกันภัยที่เหลืออยู่ได้ ดังนั้นจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่โจทก์ที่ 2 และที่
3 เพียงเท่าจำนวนเงินเอาประกันภัยส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยให้เท่ากัน พร้อมดอกเบี้ยผัดนัด
อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันผัดนัด แต่ทางพิจารณาไม่ปรากฏว่าโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ได้ทวงถาม
ให้จำเลยที่ 2 ชำระหนี้ ยังไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ผิดนัด จึงให้จำเลยที่ 2 ชำระดอกเบี้ยนับถัดจาก
วันฟ้อง โจทก์ที่ 1 ฎีกาขอให้จำเลยที่ 2 ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 จึงเป็นคดีที่มีคำขอปลดเปลื้องทุกข์
อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาได้ โจทก์ที่ 1 ต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 200 บาท การที่โจทก์ทั้งสาม
เสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามาตามทฤษฎีที่ฟ้องจึงไม่ถูกต้อง ส่วนโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้บริโภค
ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 18
โจทก์ที่ 2 และที่ 3 จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ให้คืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินแก่โจทก์
ทั้งสาม

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสามฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 231,079.48 บาท พร้อมให้จำเลยที่ 1
ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 217,940 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่า
จะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 1 และให้จำเลยที่ 2 ชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน ของต้นเงิน
217,940 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 1 ให้จำเลยที่ 2
ชำระเงิน 89,094.74 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 86,465.25 บาท นับ
ถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 2 และให้จำเลยที่ 2 ชำระเงิน 74,409.84
บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 72,213.75 บาท นับถัดจากวันฟ้อง
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 3 จำเลยที่ 1 ขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยที่ 2 ให้การขอให้
ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ชำระเงิน 224,496.50 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ
6.5 ต่อปี ของต้นเงิน 217,940 บาท นับแต่วันที่ 2 มิถุนายน 2559 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ
แก่โจทก์ที่ 1 กับให้จำเลยที่ 1 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ที่ 1 โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000
บาท ยกฟ้องโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ 2 ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์ทั้งสามกับจำเลยที่ 2

ให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 8 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน แต่ให้คืนค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นให้แก่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ทั้งหมด และให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดให้แก่โจทก์ทั้งสาม ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสามฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2554 จำเลยที่ 2 ทำบันทึกข้อตกลงกับโจทก์ที่ 1 เป็นผู้รับประกันภัยในโครงการประกันภัยผู้ค้าประกัน โดยถือเอาข้อกำหนด (TOR) โครงการประกันชีวิตและประกันภัยผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลง โจทก์ที่ 2 ที่ 3 และจำเลยที่ 1 เป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 ซึ่งเข้าร่วมโครงการดังกล่าว เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2554 จำเลยที่ 1 กู้ยืมเงินและได้รับเงินไปจากโจทก์ที่ 1 ครบถ้วนแล้ว 325,850 บาท ตกลงชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 6.5 ต่อปี กำหนดชำระต้นเงินคืนเป็นงวดรายเดือน เดือนละ 2,800 บาท พร้อมดอกเบี้ยอีกต่างหาก เริ่มชำระงวดแรกเดือนตุลาคม 2554 งวดถัดไปทุกสิ้นเดือนจนกว่าจะชำระเสร็จ โดยมีโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ค้าประกันยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม วันเดียวกันโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เอาประกันภัยไว้กับจำเลยที่ 2 ระยะเวลาประกันภัยเริ่มต้นวันที่ 23 กันยายน 2554 สิ้นสุดวันที่ 23 กันยายน 2555 จำนวนเงินเอาประกันภัย 325,850 บาท โดยจำเลยที่ 2 ตกลงว่าจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยให้แก่โจทก์ที่ 1 สำหรับจำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระเกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน (รวมดอกเบี้ย) และผู้กู้ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 แล้ว ในระหว่างอายุสัญญาประกันภัย จำเลยที่ 1 ค้างชำระหนี้เงินกู้ตั้งแต่งวดเดือนกุมภาพันธ์ 2555 เป็นต้นมาเกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน วันที่ 6 มิถุนายน 2555 โจทก์ที่ 1 จึงมีมติให้จำเลยที่ 1 ออกจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 โจทก์ที่ 1 มีหนังสือขอให้จำเลยที่ 2 ชำระค่าสินไหมทดแทน แต่จำเลยที่ 2 ไม่ชำระ หลังจากนั้นโจทก์ที่ 1 มีหนังสือบอกกล่าวให้จำเลยที่ 1 โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชำระหนี้ แต่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชำระหนี้บางส่วน โดยโจทก์ที่ 2 ชำระ 86,465.25 บาท โจทก์ที่ 3 ชำระ 72,213.75 บาท จำเลยที่ 1 มีหนี้ค้างชำระเป็นต้นเงิน 217,940 บาท และดอกเบี้ยคิดถึงวันที่ 1 มิถุนายน 2559 เป็นเงิน 6,556.50 บาท คดีระหว่างโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 1 คู่ความไม่อุทธรณ์ จึงเป็นอันยุติตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ทั้งสามได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า คดีโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ 2 ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 บัญญัติว่า อันว่าสัญญาประกันภัยนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งตกลงจะใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในกรณีวินาศภัยหากมีขึ้นหรือในเหตุอย่างอื่นในอนาคตตั้งได้ระบุไว้ในสัญญา และในการนี้บุคคลอีกคนหนึ่งตกลงจะส่งเงินซึ่งเรียกว่า เบี้ยประกันภัย จะเห็นได้ว่าในการทำสัญญาประกันภัย คู่สัญญาอาจกำหนดเงื่อนไขในการจ่ายค่าสินไหมทดแทนเป็นเหตุวินาศภัยหรือเหตุอย่างอื่นที่มีใช้วินาศภัยก็ได้ แล้วแต่ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยจะตกลงกัน และคำว่า วินาศภัย นั้น

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 869 บัญญัติให้หมายรวมเอาความเสียหายอย่างใด ๆ บรรดาซึ่งจะพึงประมาณเป็นเงินได้ ดังนั้น ความเสียหายอันถือเป็นวินาศภัยย่อมต้องเป็นเหตุหรือภัยใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายขึ้น มิใช่ความรับผิดชอบตามข้อสัญญาระหว่างคู่กรณีที่มีลักษณะเป็นนิติกรรม การที่ข้อตกลงกำหนดความคุ้มครอง คือ จำเลยที่ 2 ผู้รับประกันภัยตกลงจะจ่ายค่าสินไหมทดแทนในนามของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ผู้ค้าประกันให้แก่โจทก์ที่ 1 ผู้ให้กู้ สำหรับจำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระเกินกว่า 2 งวดติดต่อกันตามสัญญาค้าประกันที่ตกลงกันไว้ (รวมดอกเบี้ย) และจำเลยที่ 1 ผู้กู้ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 ผู้ให้กู้แล้วเท่านั้น ถือว่าหนี้ที่โจทก์

ที่ 2 และที่ 3 ต้องรับผิดชอบชำระแก่โจทก์ที่ 1 เป็นเงื่อนไขที่จำเลยที่ 2 จะใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์ที่ 1 ในนามของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เงื่อนไขความรับผิดชอบระหว่างโจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 2 จึงมีลักษณะเป็นนิติกรรมสัญญาอย่างหนึ่งซึ่งจำเลยที่ 2 ตกลงจะใช้คำสินไหมทดแทนในเหตุอย่างอื่นในอนาคตหากมีการกระทำอันเป็นการผิดสัญญา มิใช่กรณีเมื่อเกิดวินาศภัยขึ้น จึงมิใช่สัญญาประกันวินาศภัยซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติเกี่ยวกับการประกันวินาศภัยไว้ในลักษณะ 20 หมวด 2 และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับอายุความในการเรียกให้ใช้คำสินไหมทดแทนไว้เป็นการเฉพาะตามมาตรา 882 วรรคหนึ่ง คือ ห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันวินาศภัย แต่กรณีดังกล่าวเป็นการทำสัญญาประกันภัยในเหตุแห่งการผิดสัญญาอันเป็นเหตุอย่างอื่นในอนาคต ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นมิได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 นับแต่เวลาที่โจทก์ทั้งสามอาจบังคับสิทธิเรียกร้องตามสัญญาประกันภัยได้ตามมาตรา 193/12 เมื่อตามสำเนาบันทึกข้อตกลงและหนังสือรับรองการประกันภัย ระบุว่า บริษัทตกลงจะจ่ายคำสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยให้แก่ผู้ให้กู้สำหรับจำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระเกิน 2 งวดติดต่อกัน (รวมดอกเบี้ย) และผู้กู้ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของผู้ให้กู้แล้วเท่านั้น แสดงว่าโจทก์ทั้งสามจะบังคับสิทธิเรียกร้องให้จำเลยที่ 2 ใช้คำสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยได้ก็ต่อเมื่อจำเลยที่ 1 ค้างชำระหนี้เกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน และจำเลยที่ 1 ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 แล้ว คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 ว่าจำเลยที่ 1 ผิดนัดไม่ชำระหนี้งวดเดือนกุมภาพันธ์ 2555 เป็นต้นมา เกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน และจำเลยที่ 1 พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2555 ดังนั้นอายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 6 มิถุนายน 2555 อันเป็นวันครบกำหนดทุกเงื่อนไขที่โจทก์ทั้งสามอาจบังคับตามสิทธิเรียกร้องของตนได้ การที่โจทก์ทั้งสามฟ้องคดีนี้ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2559 ยังอยู่ในระยะเวลา 10 ปี คดีของโจทก์ทั้งสามสำหรับจำเลยที่ 2 จึงไม่ขาดอายุความ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์ทั้งสามในส่วนจำเลยที่ 2 มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ทั้งสามฟังขึ้น และเห็นสมควรวินิจฉัยความรับผิดชอบของจำเลยที่ 2 ต่อโจทก์ทั้งสามโดยไม่ต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยก่อน ปัญหาว่า โจทก์ที่ 2 และที่ 3 มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้ค้าประกันหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ต่อโจทก์ที่ 1 โดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม หากจำเลยที่ 1 ผิดนัดไม่ชำระหนี้ โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ย่อมต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวต่อโจทก์ที่ 1 ด้วย ถือว่าโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 แม้จำเลยที่ 1 จะเป็นคนชำระเบี้ยประกันภัยก็เป็นการชำระในนามของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ผู้เอาประกันภัย และเป็นเรื่องระหว่างจำเลยที่ 1 กับโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ไม่มีผลให้การเป็นผู้มีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยของโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ต้องเปลี่ยนแปลงไป สัญญาประกันภัยระหว่างโจทก์ที่ 2 และที่ 3 กับจำเลยที่ 2 จึงมีผลผูกพันคู่สัญญา ส่วนที่จำเลยที่ 2 ให้การว่าหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดีของโจทก์ที่ 1 ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นไปตามข้อบังคับโจทก์ที่ 1 นั้น จำเลยที่ 2 ไม่ได้ระบุว่าไม่ถูกต้องตามข้อบังคับอย่างไรบ้าง และที่ให้การว่าโจทก์ที่ 1 ไม่ได้แจ้งให้จำเลยที่ 2 ทราบถึงการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ผิดนัดงวดแรก ก็ไม่ได้ระบุว่าผลเป็นประการใดถือเป็นคำให้การที่ไม่ชัดแจ้ง ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 177 วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 จึงไม่เกิดประเด็น

ให้ต้องวินิจฉัย คงมีปัญหาต่อไปว่า จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 1 หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ในฐานะผู้ค้าประกันหนี้ที่จำเลยที่ 1 กู้ยืมเงินจากโจทก์ที่ 1 ได้อาประกันภัย ความรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวไว้กับจำเลยที่ 2 โดยจำเลยที่ 2 ตกลงจะจ่ายค่าสินไหมทดแทน ในนามของผู้เอาประกันภัยให้แก่โจทก์ที่ 1 สำหรับจำนวนเงินกู้ที่ค้างชำระเกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน และผู้กู้ได้พ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 แล้ว เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า หลังจาก จำเลยที่ 1 มีหนี้ค้างชำระเกินกว่า 2 งวดติดต่อกัน และพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกของโจทก์ที่ 1 แล้ว โจทก์ที่ 1 มีหนังสือลงวันที่ 28 มิถุนายน 2555 แจ้งให้จำเลยที่ 2 จ่ายค่าสินไหมทดแทนในหนี้ คงเหลือเป็นต้นเงิน 317,450 บาท และดอกเบี้ย 5,088 บาท แต่ต่อมาโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ได้ชำระ ดอกเบี้ยจำนวนดังกล่าวและต้นเงินอีกบางส่วนให้โจทก์ที่ 1 แล้ว คงเหลือหนี้ค้างชำระเพียงต้นเงิน 217,940 บาท ดังนั้น จำเลยที่ 2 จึงต้องรับผิดชอบชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ 1 ในต้นเงิน 217,940 บาท พร้อมดอกเบี้ย ตามสำเนาบันทึกข้อตกลง ข้อ 4.6 ที่ระบุว่า จำเลยที่ 2 ตกลงทำการ จ่ายเงินสินไหมทดแทนภายใน 13 วันทำการ นับแต่ได้รับเอกสารครบถ้วน หากจำเลยที่ 2 ไม่อาจ จ่ายค่าทดแทนให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาข้างต้น จำเลยที่ 2 จะรับผิดชอบใช้ดอกเบี้ยให้อีกในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน ของจำนวนเงินที่ต้องจ่าย ปรากฏว่าโจทก์ที่ 1 ได้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไปให้จำเลยที่ 2 ซึ่งตามสำเนาหนังสือมีการประทับตรา ลงรับเอกสารวันที่ 6 กรกฎาคม 2555 โดยเจ้าหน้าที่ของจำเลยที่ 2 ได้เขียนข้อความถึงเจ้าหน้าที่ ของโจทก์ที่ 1 เพียงว่าได้ตรวจสอบเอกสารแล้วมีเอกสารบางส่วนที่มีข้อมูลขัดแย้งกัน หาได้โต้แย้ง ว่าเอกสารที่ได้รับไม่ครบถ้วนแต่อย่างใดไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลยที่ 2 ได้รับเอกสารครบถ้วน แล้วในวันที่ 6 กรกฎาคม 2555 ครบกำหนด 13 วันทำการในวันที่ 25 กรกฎาคม 2555 จำเลยที่ 2 จึงต้องรับผิดชอบใช้ดอกเบี้ยนับแต่วันที่ 26 กรกฎาคม 2555 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่โจทก์ที่ 1 ขอดิดดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้อง จึงให้คิดดอกเบี้ยนับแต่วันดังกล่าวตามที่ขอ นอกจากนี้ดอกเบี้ยที่ระบุให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบแก่โจทก์ที่ 1 ในอัตราร้อยละ 2 ต่อเดือน หรือเท่ากับ อัตราร้อยละ 24 ต่อปี นั้น มีลักษณะเป็นเบี้ยปรับและสูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจลดลงได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 383 วรรคหนึ่ง เมื่อพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของโจทก์ที่ 1 แล้ว เห็นสมควรกำหนดดอกเบี้ยให้อัตราร้อยละ 12 ต่อปี ส่วนปัญหาว่า จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบ โจทก์ที่ 2 และที่ 3 หรือไม่ เพียงใด นั้น ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่ เห็นว่า แม้สัญญาประกันภัย ระหว่างโจทก์ที่ 2 และที่ 3 กับจำเลยที่ 2 เป็นสัญญาเพื่อประโยชน์ของบุคคลภายนอก และโจทก์ที่ 1 ผู้รับประโยชน์ตามสัญญาได้แสดงเจตนาเข้าถือเอาประโยชน์จากสัญญาแล้วก็ตาม แต่ ค่าสินไหมทดแทนที่โจทก์ที่ 1 เรียกร้องให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบตามหนังสือทวงถาม คงเหลือเพียง 217,940 บาท ยังไม่เต็มจำนวนเงินเอาประกันภัย อีกทั้งหลังจากได้รับหนังสือทวงถามแล้ว จำเลยที่ 2 ปฏิเสธไม่ชำระค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ที่ 1 อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามสัญญา ประกันภัย ทำให้โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ในฐานะผู้ค้าประกันต้องร่วมกับจำเลยที่ 1 รับผิดชอบโจทก์ที่ 1 ในต้นเงินและดอกเบี้ยที่ค้างชำระรวมทั้งดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้น เมื่อข้อเท็จจริง ได้ความว่า โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชำระดอกเบี้ยที่ค้างชำระอยู่เดิมและดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นใหม่ รวมทั้ง ต้นเงินบางส่วนให้โจทก์ที่ 1 แล้ว รวมเป็นเงิน 86,465.25 บาท และ 72,213.75 บาท ตามลำดับ โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ในฐานะคู่สัญญาประกันภัยย่อมมีสิทธิฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 2 ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบชำระเงินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ตามสัญญาประกันภัยในส่วน ของจำนวนเงินเอาประกันภัยที่เหลืออยู่ได้ คดีนี้จำนวนเงินเอาประกันภัย 325,850 บาท จำเลยที่ 2

ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 1 เป็นเงิน 217,940 บาท คงเหลือจำนวนเงินเอาประกันภัยอีก 107,910 บาท น้อยกว่าจำนวนเงินที่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชำระหนี้ให้แก่โจทก์ที่ 1 ซึ่งมีจำนวนรวมกัน 158,679 บาท ดังนั้น จำเลยที่ 2 จึงต้องรับผิดชอบชำระหนี้แก่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 เพียงเท่าจำนวนเงินเอาประกันภัย ส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยให้เท่ากันคนละ 53,955 บาท พร้อมดอกเบี้ยผิดนัดอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันผิดนัด แต่ทางพิจารณาไม่ปรากฏว่าโจทก์ที่ 2 และที่ 3 ได้ทวงถามให้จำเลยที่ 2 ชำระหนี้ ยังไม่อาจถือได้ว่าจำเลยที่ 2 ผิดนัด จึงให้จำเลยที่ 2 ชำระดอกเบี้ยนับถัดจากวันฟ้อง ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีการตราพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 โดยมาตรา 3 และมาตรา 4 แห่งพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวบัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา 7 และมาตรา 224 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความใหม่แทน เป็นผลให้ดอกเบี้ยผิดนัดปรับเปลี่ยนจากอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี เป็นอัตราร้อยละ 5 ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่อาจปรับเปลี่ยนให้ลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี และมาตรา 7 แห่งพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวให้ใช้บทบัญญัติตามมาตรา 224 ที่แก้ไขใหม่แก่การคิดดอกเบี้ยผิดนัดที่ถึงกำหนดเวลาชำระตั้งแต่วันที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยผิดนัดที่จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 2 และที่ 3 นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 จึงต้องบังคับตามมาตรา 224 ที่แก้ไขใหม่ ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ. 2551 มาตรา 7 หนึ่ง โจทก์ที่ 1 ฎีกาขอให้จำเลยที่ 2 ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 จึงเป็นคดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นราคาได้ โจทก์ที่ 1 ต้องเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกา 200 บาท การที่โจทก์ทั้งสามเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกามาตามทุนทรัพย์ที่ฟ้องจึงไม่ถูกต้อง ส่วนโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้บริโภครได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ. 2551 มาตรา 18 โจทก์ที่ 2 และที่ 3 จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ให้คืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินแก่โจทก์ทั้งสาม พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยที่ 2 ร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ชำระเงิน 217,940 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 27 ตุลาคม 2559) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ที่ 1 ให้จำเลยที่ 2 ชำระหนี้แก่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 คนละ 53,955 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ อัตราดอกเบี้ยที่จำเลยที่ 2 ต้องรับผิดชอบโจทก์ที่ 2 และที่ 3 นับแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 นั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใด ก็ให้ใช้อัตราที่ปรับเปลี่ยนบวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามที่ขอให้จำเลยที่ 2 ร่วมกับจำเลยที่ 1 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทนโจทก์ที่ 1 โดยกำหนดค่าทนายความรวม 5,000 บาท และให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้นแทนโจทก์ที่ 2 และที่ 3 โดยกำหนดค่าทนายความรวม 3,000 บาท สำหรับค่าฤชาธรรมเนียมที่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ได้รับยกเว้น ให้จำเลยที่ 2 ชำระต่อศาลในนามโจทก์ที่ 2 และที่ 3 เฉพาะค่าขึ้นศาลให้ชำระตามทุนทรัพย์ที่โจทก์ที่ 2 และที่ 3 ชนะคดีในชั้นฎีกา คืบค่าขึ้นศาล 7,691 บาท แก่โจทก์ทั้งสาม นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

อนันต์ เสนาคุ่ม · ประทีป อ่าววิจิตรกุล · เจษฎาวิทย์ ทยสยาม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2253/2565>